

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Огнян Минчев

Многообразните форми на корупция в съвременна България намират своето пространство за съществуване в “ничия зона” между официално споделените принципи и норми на публично поведение и установените – по традиция или по негласен обществен договор – практики на нерегламентиран контрол /политически, административен, стопански/ върху ресурсите на българското общество и правата на българското гражданство. Тази ничия зона е сферата на нелегитимно преразпределение на властта и богатството в българското общество в ущърб на обикновения гражданин и неговото право да контролира съвместно с другите условията на своя собствен живот.

Поради своя диференциран произход и многообразни форми на проявление корупцията не може да бъде изкоренена цялостно и окончателно, но може системно да бъде потискана и ограничавана чрез механизмите на граждански контрол върху дейността на политическите институции, на държавната администрация и върху публичните аспекти на стопанската дейност в страната.

Ограничаването на корупцията в съвременна България е не само граждански дълг пред споделените норми на демократично обществено поведение. Прочистването и редуцирането на “сенчестите зони” в публичната сфера на българския национален живот е най-важното пред условие за завръщането на страната в руслото на нейното модерно европейско цивилизационно развитие.

Както политическата отговорност на власт имащите пред българското гражданство, така и управленската ефективност на държавната административна система са пряко зависими от съответствието между официално приетите правила на публично институционално поведение и реалните практики на упражняване на държавната власт. Корупцията е категоричен индикатор за разминаване, несъответствие между приети норми и ежедневни практики в сферата на държавното управление. Това несъответствие е основната причина за неефективността на политическото управление и неадекватността на националната администрация в съвременна България.

Държавата и гражданското общество са солидарно отговорни за развитието и утвърждаването на справедливи, почтени и реалистични правила на публично – лично и институционално – поведение. Всяка публично норма или закон, наложени на българското гражданство без ясна и трезва оценка за отговорностите, които гражданите и държавата поемат като следствие от тях, поражда скрита съпротива и генерират култура на гражданска безотговорност. Сред най-важните примери за подобна опасност са процедурите и размерите на данъчните задължения на гражданите към държавата. Държавата няма право да корумпира гражданите, да развърта тяхното гражданско съзнание, натоварвайки ги с непомерни и нереалистични отговорности.

Общественото мнение и неговите институции играят ключова коригираща роля за разкриване, публикуване и процедиране на корупционните практики. Критерий за ефективността на общественото мнение е адекватната реакция на държавните институции за процедиране и санкциониране на разкритите случаи на корупция.

Ограничаването на корупцията е най-важната предпоставка за :

- възстановяване на ценностния интегритет на българското общество;
- дефинирането на ясни и реалистични цели и стратегии за просперитет на българската национална общност;
- стимулиране на стопанската предприемчивост и гражданската отговорност на българина след годините на криза, социална атомизация, мизерия и отчаяние.

Почтеността е най-добрата политика. Почтеността е най-добрата стратегия за просперитет и щастие – на гражданина, на общността, на българската нация.